

Høringssvar vedrørende 'Nordkystens Fremtid'

Foreningen Stenrev Nordkysten takker for muligheden for at afgive høringssvar til projektet Nordkystens Fremtid. Efter en grundig gennemgang af materialet, herunder særligt Miljøkonsekvensvurderingen (VVM), vil vi fremføre følgende generelle og specifikke bemærkninger:

Generelle bemærkninger

-Området fra Rågeleje til Ellekilde i øst er Natura 2000-område udpeget blandt andet med henblik på at beskytte 3.741 ha stenrev. Stenrevet er vurderet til at være i dårlig stand og i henhold til de gældende regler i EU er Danmark forpligtet til at bringe stenrevet tilbage i god tilstand.

I projektet er det vurderet at kun ca. 46 ha (eller knap 1,23% af det eksisterende stenrev) vil blive skadet af strandfodringen og at der derfor skal opbygges erstatningsrev af denne størrelse. Der mangler dokumentation for, hvorfor kun 1,23% af stenrevet skal kompenseres.

- Manglende dokumentation: Projektet fremfører en række påstande uden nødvendig faglig dokumentation. F.eks. bruges Enø Strand som et positivt eksempel, selvom sandet her blev bortroderet under stormen Pia i 2023, og stadig ikke er genetableret.

- Risiko for frigivelse af forurening: Miljøkonsekvensvurderingen undlader at vurdere frigivelse af CO₂, næringsstoffer og miljøfarlige stoffer fra bundsediment ved sandindvinding og strandfodring. Et studie: "Impacts of anthropogenic resuspension on sediment organic matter: An experimental approach", Christian Lønborg, Signe Høgslund, Stiig Markager, Simon David Herzog, Catia Carreira. Centre for Environmental and Marine Studies (CESAM), University of Aveiro, Aveiro, Portugal, Department of Ecoscience, Aarhus University, Aarhus, Denmark. DOI: 10.1016/j.ecss.2024.108981, Publication date: 2024, dokumenterer væsentlige miljøpåvirkninger ved forstyrrelse af bundsediment.

- Tab af biodiversitet. I projektet forudsættes, at det biologiske liv rekoloniserer det udlagte sand. Det er imidlertid stærkt tvivlsomt – og i hvert fald ikke dokumenteret, at det udlagte sand nogensinde bliver rekoloniseret med de organismer, der danner og lever i hårdbundshabitaterne. Disse organismer får simpelthen ikke tid til at retablere sig, inden havbunden på ny bliver druknet i løst sand ved vedligeholdelsesfodringerne.

- I projektet oplyses, at Hunderevet ikke vil blive berørt af strandfodringen. Dette er ikke tilstrækkeligt dokumenteret. Det er vigtigt at sikre, at der ikke sker skade på Hunderevet.

- Misvisende betegnelser: Projektet omtales som en 'naturbaseret løsning', hvilket ikke er korrekt. Naturbaserede løsninger er et begreb, der bruges om løsninger, der forbedrer økologien og biodiversiteten på et areal. Her sker det modsatte, selvom det påstås, at området vil komme sig igen ad åre. I virkeligheden er denne 'naturbaserede løsning' at betegne som Greenwashing.

- Utilstrækkelig kompensation: Det ene kompensationsrev på 46 ha, som beskrives, kan kun anvendes som kompensation for et stenrev af tilsvarende størrelse i Natura 2000, område 195. Det kan ikke også kompensere for habitatødelæggelser i det øvrige vandområde. Her tænkes på hårbundshabitater og større områder med stenrev. Disse stenrev er på grund af tidligere tiders stenfiskeri for en stor del reduceret til 30-50 cm's højde. Disse naturelementer omtales i Miljøkonsekvensvurderingen som hårbundshabitater og store sten ud over hele projektområdet. I Natura 2000-området udgør stenrevsområdet 3.741 ha af nu stenrev i dårlig tilstand jævnfør EU-kriterierne. Tab af disse områder som habitat for bundlevende dyr og fastsiddende tang og planter er helt klart en forringelse af den økologiske tilstand. Det ville således også være helt utilstrækkeligt at etablere et kompenserende rev på blot 46 ha for det væsentligt større stenrev i Natura 2000-området.

- Bydende nødvendige hensyn: Projektet påberåber sig hensyn til væsentlige samfundsinteresser, men reelt er det private sommerhuse og kortere vejstrækninger, der ønskes beskyttet. Ifølge Habitatvejledningen (Miljøstyrelsen) kan sådanne private og lokale forhold ikke begrunde fravigelser fra habitatbeskyttelse. Det vil sige, at selv, hvis man kompenserede med et stenrev af samme størrelse som det der vil blive påvirket, ville det ikke følge lovgivningen.

-Vi noterer, at projektet lægger vægt på, at strandfordringen skal foregå på store sammenhængende områder, men at på arealer tilhørende kommuner eller stat skal der ikke fodres. Dette finder vi er godt for naturen og samtidig noterer vi at flere kystlag langs Nordkysten ikke ønsker strandfodring, da de er tilfredse med nuværende forhold på deres strækning. Vi finder, at det vil gavne naturen at respektere disse grundejeres ønske.

- Alternative løsninger ikke er undersøgt tilstrækkeligt: Det faktum, at man forstyrrer et Natura 2000-område gør, at kravene til sammenligning med alternativer skærpes. Der mangler en reel undersøgelse af alternativer som kystparallelle stenrev.

-Økonomiske betragtninger. Strandfodringsprojektet som Nordkystens Fremtid beskriver det vil koste mindst 500 millioner kroner de første 50 år. Imidlertid er det en udgift, der vil blive ved at være der i al fremtid, såfremt man ikke løser det egentlige problem.

På langt sigt vil det være billigere at lave kystbeskyttende stenrev. De kyststrækninger, som man vurderer har kritisk betydning, skal prioriteres først. Stenrev er en permanent løsning, der næsten ikke kræver vedligeholdelse i modsætning til strandfodring, der jo kræver dyre vedligeholdelsesfodringer i al evighed.

De bølger, der når kysten er på grund af århundreders stenfiskeri så kraftige, at de virker destruktive. Hvis man derimod tager kraften ud af bølgerne, som stenrev gjorde for flere hundrede år siden, vil bølgerne være konstruktive og føre sedimenter ind til kysten – helt naturligt. Dette ville ske, hvis man vælger at etablere stenrev som kystbeskyttelsesforanstaltning i stedet for strandfodring.

Specifikke bemærkninger (uddrag)

- Side 1-2: Stenfiskeri nævnes ikke som erosionens årsag. Ligeledes har senere tiders omfattende sandsugning medført en kyst, der er langt mere eksponeret for erosion. Derudover er det således, at udtrængen af grundvand er stærkt medvirkende til at skråningerne ud mod havet skrider ned.
- Side 7: Der er ingen planer for, hvad der skal ske hvis en 50 års hændelse sker lige efter en strandfodring.
- Side 10: De to indvindingsområder strækker sig ind over vandområder med kun 6-10 m vanddybde. Hvis man indvinder materialer på 6-10 m og selv indtil 20 m vil det øge kysterosion ud for indvindingsområderne. Brian Lyck Jørgensen (formand for Klima, Teknik og Miljø. i Gribskov Kommune) forsikrede godt nok på borgermødet i Gribskov Kommune den 6. april, at indvinding på dybder mindre end 10 m ikke tillades. Hvordan har man tænkt sig at håndhæve dette?
- Side 20: I miljøkonsekvensvurderingen vurderes, at initialfodringen ikke vil forringe den økologiske og kemiske tilstand eller forhindre målopfyldelse for økologisk og kemisk tilstand i vandområdet.

Der tages dog ikke hensyn til, at der ifølge vandrammedirektivet senest i år 2027 skal være såkaldt "god økologisk tilstand" i alle danske vandområder. Det vil sige, at der i de kommende år skal ske en markant forbedring af den økologiske tilstand.

Desuden beskrives der i miljøkonsekvensvurderingen ingen initiativer til overvågning af påvirkninger på ålegræs og bundfauna.

Problemet omkring miljøfarlige stoffer, der frigives ved håndteringen af materialer ignoreres helt.

- Side 22-23: Begrundelsen for en fravigelse i Natura 2000-området er bygget på fejlagtigt 'bydende nødvendige hensyn'. Dette kan få alvorlige EU-retslige konsekvenser.
- Side 26: Påstandene om en meget begrænset påvirkning på fisk og marsvin baserer sig ikke på et fagligt grundlag og er helt udokumenteret.
- Side 32: Der regnes udelukkende på CO₂-frigivelse ved oppumpning, transport og udlægning af materialer. Den CO₂-frigivelse, som forstyrrelsen af bundsedimentet giver ophav til er helt ignoreret.

- Side 80: Det er i miljøkonsekvensvurderingen beskrevet, at kompensationsrevet skal være ca. 35 cm over havbunden. I myndighedsprojektet beskrives, at der fyldes materialer på helt op til kote +2,5. Efterhånden som det eustatiske (globale) havniveau stiger, forventer man at hæve strandplanet endnu mere. Vi forventer, at det beskrevne kompensationsrev i denne proces helt forsvinder under sand.

- Side 114: Historiske data viser, at stenrev beskyttede kysten indtil omfattende stenfiskeri ødelagde den beskyttende effekt. Omkring år 1900 voksede der stadig ålegræs langs nordkysten, hvor der var en stor fangst af ål. Godt nok forsvandt en stor del af den danske ålegræs under ålegræsdøden i 1930'erne, men hvis forholdene havde været til det, ville ålegræsset have genindvandret.

- Side 120: Der lægges i miljøkonsekvensvurderingen ikke op til, at der skal analyseres for miljøfremmede stoffer i de materialer, der skal pumpes ud på stranden.

Dog skriver man på side 120, at der ikke er god kemisk tilstand i vandområdet på grund af bly, kviksølv, cadmium, bromerede flammehæmmere og nonylphenoler.

Disse stoffer findes formentlig også i de to indvindingsområder lige ud for Nordkysten. Det kan ikke undgås, at i hvert fald en del af disse stoffer vil blive frigivet til miljøet, når man bringer dem i kontakt med iltrigt vand. Hvilken effekt dette har på dyrelivet og badegæster kan man kun gisne om.

Konklusion

Vi finder, at projektet Nordkystens Fremtid ikke bør godkendes i sin nuværende form.

Projektet vil i vid udstrækning skade naturen og biodiversiteten, potentielt udsætte dyr og mennesker for miljøgifte, på nogle strækninger øge erosionen og koste skatteydere og grundejere uforholdsmæssigt mange penge.

I stedet anbefaler vi, at der arbejdes videre med kystbeskyttelse med kystparallelle stenrev som det bl.a. kræves jf. EU NATURA2000 lovgivning. Disse stenrev skal bygges så høje, at de reelt kan tage størstedelen af energien ud af bølgerne i stormsituationer. Miljøkonsekvensvurderingen bør udarbejdes på ny med reel dokumentation.

Udarbejdet af Jan Bernth Sørensen, geolog, og Birgith Sloth, biolog, Foreningen Stenrev på Nordkysten